

Na osnovu člana 9 Zakona o potvrđivanju Sektorskog sporazuma između Vlade Crne Gore i Evropske komisije kojim se utvrđuju pravila za upravljanje i sprovođenje finansijske pomoći Unije Crnoj Gori u okviru Instrumenta pretprijetne podrške za oblast politike „Poljoprivreda i ruralni razvoj“ (IPARD) („Službeni list Crne Gore-Međunarodni ugovori“, broj 1/23) i člana 47 Uredbe o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz Instrumenta pretprijetne pomoći Evropske unije (IPARD III Program) („Službeni list CG“, br. 20/24), dana 21. marta 2024. godine, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Direktorat za plaćanja, objavljuje

Prvi Javni poziv za dodjelu sredstava finansijske podrške za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, Podmjera 7.1 „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“ Programa razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Crne Gore u okviru IPARD III 2021–2027

Predmet

Član 1

Predmet ovog javnog poziva su investicije za razvoj ruralnog turizma i prihvatljivi troškovi dati u Prilogu 1 – Lista prihvatljivih troškova za Mjeru 7, Podmjera 7.1, koji je sastavni dio ovog javnog poziva.

Lica koja ostvaruju pravo na korišćenje finansijske podrške u skladu sa ovim javnim pozivom moraju ispuniti uslove i kriterijume propisane Uredbom o realizaciji i postupku korišćenja sredstava iz Instrumenta pretprijetne pomoći Evropske unije (IPARD III Program) („Službeni list CG“, br. 20/24) (u daljem tekstu: Uredba), ovim javnim pozivom i drugim propisima.

Finansijska podrška za ovaj javni poziv sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz Instrument pretprijetne podrške za ruralni razvoj Evropske unije (IPARD), shodno Finansijskom sporazumu za IPARD III 2021-2027 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore.

Iznos raspoloživih sredstava za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, Podmjera 7.1 „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“ za period implementacije IPARD III programa 2021-2027 iznosi **16.893.333,00 eura**, dok ukupan iznos raspoloživih sredstava za ovaj javni poziv iznosi **6.506.667,00 eura**.

Korisnici sredstava podrške

Član 2

Sredstva podrške iz Mjere 7, podmjera 7.1 „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“ može koristiti:

- 1) Fizičko lice, kao nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva u skladu sa važećim Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju, upisano u Registar poljoprivrednih gazdinstava najkasnije do dana objave javnog poziva;
- 2) Pravno lice - mikro i malo preduzeće, u skladu sa važećim Zakonom o računovodstvu osnovano ili koje posluje u ruralnim područjima, kao nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva u skladu sa važećim Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju, upisano u Registar poljoprivrednih gazdinstava najkasnije do dana objave javnog poziva.

Korisnik sredstva podrške koji podnosi zahtjev za podršku mora predložiti vlasništvo (akcionar/suvlasnik) u drugim povezanim i/ili partnerskim subjektima.

Korisnici sredstava podrške iz Mjere 7 ne mogu biti pravna lica koja su u vlasništvu države sa više od 25% kapitala društva.

Mjesto realizacije investicije

Član 3

Za podmjera 7.1 realizacija investicije je prihvatljiva:

- 1) u sjevernom regionu Crne Gore (opštine: Kolašin, Mojkovac, Bijelo Polje, Berane, Andrijevića, Gusinje, Plav, Rožaje, Petnjica, Pljevlja, Žabljak, Šavnik i Plužine), za sve korisnike i investicije u ruralnom području;
- 2) u ruralnim područjima Crne Gore iznad 600 metara nadmorske visine za sve korisnike i investicije;
- 3) u područjima ispod 600 metara nadmorske visine samo za poljoprivredna gazdinstva koja se bave uzgojem vinove loze i/ili maslina, a koje se odnose na izgradnju i/ili rekonstrukciju i opremanje sala za degustaciju i rekonstrukciju i/ili opremanje komplementarnih ugostiteljskih objekata. Investicije se moraju realizovati na površini na kojoj se odvija poljoprivredna proizvodnja, poštujući sve uslove za izgradnju objekata.

Korisnici iz stava 1, tačka 3 ovog člana koji se bave uzgojem vinove loze i/ili maslina, a koji podnose zahtjev za odobravanje sredstava podrške, treba da ispune sledeće uslove:

- 1) za sektor vinogradarstva da ispune minimalni nivo proizvodnje u trenutku objave javnog poziva na površini vinograda - 0,5 ha;
- 2) za sektor maslinarstva da ispune minimalni nivo proizvodnje u trenutku objave javnog poziva na površini zasada maslina - 0,3 ha;
- 3) zemljište (proizvodne površine) mora biti registrovano u Registar poljoprivrednih gazdinstava i u Sistemu za identifikaciju zemljišnih parcela (SIZEP) najkasnije do dana podnošenja zahtjeva za podršku;
- 4) zemljište (proizvodne površine) mora biti u vlasništvu korisnika podrške najkasnije do dana podnošenja zahtjeva za podršku, zemljište (proizvodne površine) koje je uzeto pod zakup nije prihvatljivo.

Prihvatljive investicije i troškovi

Član 4

Sredstva podrške iz Mjere 7, podmjera 7.1 mogu se koristiti za podršku, i to za:

- 1) izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje komplementarnih ugostiteljskih objekata za pružanje usluga smještaja;
- 2) nabavka novih mašina i opreme, uključujući kompjuterski hardver i softver do njihove tržišne vrijednosti;

- 3) izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za pripremanje hrane i pića, uređenje turističke infrastrukture (tematski ili zabavni parkovi, teniski tereni, bazeni, zabavno rekreativne staze ili putevi - fitness staze, panoramski putevi, biciklističke i planinarske staze) i prateće rekreativne aktivnosti (jahanje, ribolov);
- 3) izgradnju i/ ili rekonstrukciju unutrašnjih pristupnih puteva na posjedu;
- 4) izgradnju i/ili rekonstrukciju i/ili nabavku opreme za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije;
- 5) nabavku opreme i uređaja za tretman otpada i prečišćavanje otpadnih voda.

Za realizaciju investicija iz stava 1 ovog člana, prihvatljivi troškovi za korišćenje sredstava podrške dati su u Prilogu 1.

Investicije koje se odnose na izgradnju novih objekata prihvatljive su samo ako korisnik, pored izgradnje novih objekata, realizuje investiciju i u obnovljive izvore energije.

Opšti troškovi

Član 5

Sredstva podrške za sprovođenje Mjere 7, podmjera 7.1 mogu se koristiti i za opšte troškove iz Priloga 1 ovog javnog poziva (naknade za usluge arhitekta, inženjera, drugih konsultanata i studija izvodljivosti) do 10% vrijednosti prihvatljivih troškova investicije, pod uslovom da troškovi pripreme biznis plana nijesu veći od 5% prihvatljivog troška investicije.

Ponude i/ili računi za opšte troškove investicije mogu se dostavljati samo od pravnih lica, odnosno nezavisnih ponuđača koji su registrovani za obavljanje djelatnosti za koju se daje ponuda ili izdaje račun.

Opšti troškovi mogu se prihvatiti retroaktivno samo ako se odnose na projekat za koji je IPARD Agencija/Direktorat za plaćanja zaključio važeći ugovor s korisnikom;

Opšti troškovi za podnošenje zahtjeva za dodjelu podrške su prihvatljivi samo ako je u trenutku podnošenja zahtjeva dostavljena potrebna dokumentacija (biznis plan, tehnička i projektna dokumentacija) za dodjelu sredstava podrške za pokriće opštih troškova.

Metodologija obračuna opštih troškova prikazana je u Prilogu 2.

Neprihvatljivi troškovi

Član 6

Sredstva podrške iz Mjere 7 ne mogu se dobiti, odnosno koristiti za:

- 1) poreze, naknade, takse i doprinose, uključujući PDV;
- 2) carine, uvozne dažbine ili druge troškove koji imaju ekvivalentan efekat;
- 3) kupovinu, uzimanje u zakup ili lizing zemljišta i postojećih objekata;
- 4) kamate, novčane kazne, finansijske kazne i sudske troškove;

- 5) operativne troškove;
- 6) polovnu opremu i mehanizaciju;
- 7) bankarske troškove, troškove garancija i slične troškove;
- 8) plaćanje u naturi;
- 9) pribavljanje dozvole za obavljanje proizvodnje, kupovinu životinja, jednogodišnjih biljaka i njihovo održavanje (uključujući troškove sadnje), amortizaciju i troškove zakupa;
- 10) troškove održavanja i amortizacije;
- 11) nabavku potrošnog materijala;
- 12) troškove obrtnih sredstava, uključujući sitni inventar;
- 13) izgradnju/rekonstrukciju/opremanje objekata u kojima se ne obavlja isključivo djelatnost predviđena podmjerom za koju se ostvaruju sredstva podrške.

Troškovi nastali prije zaključenja ugovora o dodjeli sredstava podrške, nijesu prihvatljivi, osim za opšte troškove koji su nastali nakon 01.01.2021. godine.

Uslovi za dobijanje sredstava podrške za sprovođenje Mjere 7 - Podmjera 7.1

Član 7

Pravo na dobijanje sredstava podrške iz Mjere 7 (podmjera 7.1) mogu ostvariti korisnici podrške koji su najkasnije do dana konačne isplate sredstava podrške vlasnici isključivo komplementarnih ugostiteljskih objekata za pružanje usluga smještaja, pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka, koji ispunjavaju uslove utvrđene zakonom kojim se uređuje turizam i ugostiteljstvo, i to:

- fizička lica za objekte: kuća, seosko domaćinstvo, turistički apartman i/ili kamp, sa maksimalno deset soba/smještajnih jedinica, odnosno 20 ležaja i/ili kampa do 15 smještajnih jedinica; i
- pravna lica za objekte: kuća, seosko domaćinstvo, turistički apartmanski blok (deset i više turističkih apartmana u okviru istog objekta), turistički apartman, gostionica, hostel, etno selo, odmaralište i/ili planinarski dom, sa maksimalno do 15 soba/smještajnih jedinica, odnosno 30 ležaja.

Degustaciona sala čija se investicija odnosi na izgradnju/rekonstrukciju/opremanje mora biti sastavni dio seoskog domaćinstva.

Uslovi za korisnike sredstava podrške

Član 8

Ako je korisnik podrške povezan i/ili ima partnerske odnose sa drugim pravnim licima, korisnik podrške i druga pravna lica koja su povezana i/ili imaju partnerske odnose sa korisnikom podrške, mogu ostvariti pravo na sredstva podrške kao jedan korisnik podrške.

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

Adresa: Moskovska 101,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 672 007
tel: +382 20 672 006
www.gov.me/mpsv

Pravo na dobijanje podrške za sprovođenje Mjere 7, podmjera 7.1, mogu ostvariti korisnici podrške koji su najkasnije do dana konačne isplate sredstava podrške vlasnici predmeta investicije.

Pravo na dobijanje podrške za sprovođenje Mjere 7, podmjera 7.1, mogu ostvariti i korisnici podrške čija se investicija odnosi samo na opremanje objekta, pod uslovom da je objekat koji se oprema najkasnije do dana konačne isplate sredstava podrške u vlasništvu korisnika.

Pravo na dobijanje podrške iz sredstava Mjere 7, podmjera 7.1, mogu ostvariti korisnici čije investicije ispunjavaju nacionalne minimalne standarde iz oblasti zaštite životne sredine, oblasti turizma i ugostiteljstva do dana konačne isplate sredstava podrške.

Pravo na dobijanje podrške iz sredstava Mjere 7, podmjera 7.1, mogu ostvariti korisnici koji dokažu svoju ekonomsku održivost.

Korisnik sredstava podrške u okviru iste mjere može podnijeti novi zahtjev za dodjelu podrške tek nakon donošenja odluke o isplati sredstava podrške, odbijanja ili raskida ugovora za prethodno podržani projekat.

Sredstva podrške iz Mjere 7 podmjere 7.1 mogu ostvariti korisnici podrške koji prije konačne isplate sredstava podrške u pogledu stručnih vještina moraju ispunjavati uslove važećeg Zakona o turizmu i ugostiteljstvu, tj. da ima najmanje završen IV1 nivo nacionalnog okvira kvalifikacija.

Sredstva podrške za sprovođenje Mjere 7, podmjera 7.1, za investicije u postrojenja i sisteme za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, mogu se koristiti u slučaju kada je ulaganje u obnovljive izvore energije integralni dio projekta (npr. solarni paneli u ruralnom turizmu ili drugim sektorima, kako je naznačeno u IPARD III programu) ograničenje „sopstvene potrošnje” nema svrhu i ne treba ga provjeravati.

Pravo na dobijanje podrške iz sredstava Mjere 7, podmjera 7.1, mogu ostvariti korisnici čija investicija će biti u skladu sa relevantnim zakonom kojim se uređuje oblast turizma i ugostiteljstva prije konačne isplate sredstava.

Korisnik sredstava podrške je u obavezi da koristi smještajne kapacitete koji su predmet investicije (izgradnja, rekonstrukcija i/ili opremanje) u skladu sa namjenom navedenom u biznis planu, u periodu od 5 godina od konačne isplate sredstava podrške.

Visina bespovratne podrške

Član 9

Sredstva podrške za sprovođenje podmjere 7.1 mogu se dodijeliti za investicije čija ukupna vrijednost prihvatljivih troškova iznosi od 10.000 € do 200.000 €.

Sredstva podrške za sprovođenje Mjere 7, Podmjera 7.1 dodjeljuju se u visini do 60% vrijednosti odobrenih prihvatljivih troškova.

Sredstva iz stava 1 ovog člana dodjeljuju se u visini do 70% vrijednosti prihvatljivih troškova ako je investicija realizovana od strane mladih poljoprivrednika (korisnik ima manje od 40 godina

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

Adresa: Moskovska 101,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 672 007
tel: +382 20 672 006
www.gov.me/mpsv

života u trenutku podnošenja zahtjeva i posjeduje odgovarajuće stručne vještine i kompetencije) ili je proizvođač sertifikovanih organskih proizvoda.

Dodatna sredstva podrške od 10% u odnosu na sredstva iz st. 2 i 3 ovog člana, mogu se dodijeliti za dio prihvatljivih troškova koji se odnosi na investicije povezane sa upravljanjem otpadnim vodama i otpadom, kao i obnovljivim izvorima energije.

Kumulativna visina sredstava podrške za investicije u okviru svake podmjere pojedinačno ne može biti iznad 75%.

Zahtjev za dodjelu podrške

Član 10

Zahtjev za dodjelu podrške podnosi se na Obrascu 1 - Zahtjev za dodjelu podrške za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, Podmjera 7.1 „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“, koji je sastavni dio ovog javnog poziva.

Zahtjev za dodjelu podrške i potrebna dokumentacija dostavlja se isključivo u zatvorenoj koverti preporučenom poštom, sa naznakom imena i prezimena, odnosno naziva i adrese podnosioca zahtjeva i napomenom: *Ne otvarati – Zahtjev za dodjelu podrške za Mjeru 7 Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja, Podmjera 7.1 Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma – Prvi javni poziv*, na adresu Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – Direktorat za plaćanja, ul. Moskovska 101, 81000 Podgorica.

Da bi zahtjev bio prihvatljiv za razmatranje, korisnik je u obavezi uz Zahtjev za dodjelu podrške da dostavi: završen biznis plan, glavni projekat i/ili tehničku dokumentaciju za izgradnju/rekonstrukciju, predračune za planirane troškove i UT uslove u slučaju izgradnje/rekonstrukcije.

Zahtjev koji nije podniet na propisanom obrascu neće se razmatrati.

U toku trajanja javnog poziva isti podnosilac zahtjeva može da podnese samo jedan zahtjev za dodjelu podrške.

Korisnici sredstava podrške za sprovođenje Mjere 7, Podmjera 7.1 čiji su ukupni troškovi za realizaciju investicije jednaki ili veći od 50.000 € izrađuju detaljan biznis plan na Obrascu 2a – Detaljni biznis plan, a korisnici podrške čiji su ukupni troškovi investicije manji od 50.000 € izrađuju pojednostavljeni biznis plan na Obrascu 2b – Jednostavni biznis plan, koji su sastavni dio ovog javnog poziva.

Biznis plan za podmjeru 7.1, treba da sadrži detalje o prihodima na nivou cijena (renta) i jedinica (noćenja).

Prihodi (rente) i jedinica (noćenja) prikazani biznis planom iz stava 7 ovog člana biće predmet kontrole 5 godina od konačne isplate sredstava podrške.

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

Adresa: Moskovska 101,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 672 007
tel: +382 20 672 006
www.gov.me/mpsv

Potrebna dokumentacija koja se dostavlja uz zahtjev za dodjelu podrške

Član 11

Uz zahtjev za dodjelu podrške podnosilac zahtjev dužan je da dostavi svu neophodnu dokumentaciju propisanu Prilogom 3 – Lista neophodne dokumentacije uz Zahtjev za dodjelu podrške, koji je sastavni dio ovog javnog poziva.

Dokumentacija koja se dostavlja uz zahtjev za dodjelu podrške, a odnosi se na činjenice o kojima se vodi službena evidencija ne smije biti starija od tri mjeseca od dana objavljivanja javnog poziva.

U cilju utvrđivanja ispunjenosti propisanih uslova za dobijanje sredstava podrške od podnosioca zahtjeva se može tražiti dostavljanje i dodatne dokumentacije.

Rok za podnošenje zahtjeva

Član 12

Zahtjev za dodjelu podrške podnosi se u roku od 21. marta do 21. maja 2024. godine.

Zahtjevi podnijeti prije ili poslije roka iz stava 1 ovog člana, neće se razmatrati.

Zahtjev za isplatu sredstava podrške

Član 13

Zahtjev za isplatu sredstava podrške podnosi se na Obrascu 3 - Zahtjev za isplatu sredstava podrške za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, koji je sastavni dio ovog javnog poziva.

Podnosilac zahtjeva može podnijeti samo jedan zahtjev za konačnu isplatu po ovom javnom pozivu.

Podnosilac zahtjeva nakon potpisivanja ugovora može podnijeti zahtjev za avansno plaćanje u maksimalnom iznosu do 50% odobrene podrške.

Podnosilac zahtjeva može podnijeti Zahtjev za isplatu sredstava podrške jednokratno nakon završene cjelokupne investicije ili fazno u najviše tri faze.

Ako korisnik podnosi zahtjev za isplatu podrške po fazama investicije, dio investicije koji se odnosi na izgradnju objekta mora biti u potpunosti funkcionalan.

Ako korisnik za isti projekat koristi avansno i fazno plaćanje, svaka faza isplate će se proporcionalno umanjivati za isplaćeni iznos avansa.

Zahtjev za isplatu sredstava podrške i potrebna dokumentacija dostavlja se isključivo u zatvorenoj koverti preporučenom poštom ili lično, sa naznakom imena i prezimena, odnosno naziva i adrese podnosioca zahtjeva i napomenom: *Ne otvarati – Zahtjev za isplatu sredstava podrške za Mjeru 7 Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja – Prvi javni poziv*, na adresu Ministarstvo

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede

Adresa: Moskovska 101,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 672 007
tel: +382 20 672 006
www.gov.me/mpsv

poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – Direktorat za plaćanja, ul. Moskovska 101, 81000 Podgorica.

Potrebna dokumentacija koja se dostavlja uz zahtjev za isplatu sredstava podrške

Član 14

Uz zahtjev za isplatu sredstava podrške, pored dokaza propisanih uredbom, podnosilac zahtjeva je dužan da dostavi i svu neophodnu dokumentaciju propisanu Prilogom - Lista neophodne dokumentacije uz Zahtjev za isplatu sredstava podrške, koji je sastavni dio ovog javnog poziva.

U cilju utvrđivanja ispunjenosti propisanih uslova za isplatu sredstava podrške od podnosioca zahtjeva se može tražiti dostavljanje i dodatne dokumentacije.

Informacije

Član 15

Javni poziv za dodjelu sredstava finansijske podrške za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, Podmjera 7.1 „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“ objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“, u najmanje jednom dnevnom štampanom mediju i na internet stranicama Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede www.gov.me/mpsv i <https://www.gov.me/ipard>. Prilozi ovog javnog poziva dostupni su na pomenutim internet stranicama Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Informacije u vezi ovog javnog poziva dostupne su i na kontakt telefon Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – Direktorat za plaćanja: 020 672 026 ili 067 205 790, kao i kontakt telefon Direktorata za ruralni razvoj: 020 482 115 i 020 482 222.

Podnosilac zahtjeva je dužan da čuva kopiju cjelokupne dokumentacije dostavljene u cilju dobijanja podrške po ovom javnom pozivu i istu prikaže na zahtjev službenika Direktorata za plaćanja.

Broj: 09-908/24-2065/1

Podgorica, 21. marta 2024. godine

Generalni direktor Direktorata za plaćanja,

Marko Radonjić